

SCRÚDÚ NA HARDTEISTIMÉIREACHTA 2016

GAEILGE: ARDLEIBHÉAL AGUS GNÁTHLEIBHÉAL

Triail Cluastuisceana

Tá trí chuid sa Triail seo. Cuid A, Cuid B, agus Cuid C. Tá na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le gach ceann de na trí chuid sin clóbhuailte ar do scrúdpháipéar.

Cuid A

Fógra a hAon

Seo fógra ón eagraíocht Conradh na Gaeilge.

A mhúinteoirí, beidh lá speisialta do scoláirí dara leibhéal ar siúl ar an gcúigiú lá déag de mhí na Samhna. Gaeilge 24 an t-ainm a bheidh ar an lá speisialta seo. Is é is aidhm leis an lá seo ná scolairí dara leibhéal a bheith ag labhairt as Gaeilge amháin ar feadh ceithre huairé fichid. Má tá suim agaibh bhur gcuid scolairí a chlárú don dúshlán seo, is féidir gach eolas a fháil ó oifig Chonradh na Gaeilge ag an uimhir 01-476408. Beidh táille deich euro le híoc ag gach scoláire a ghlacfaidh páirt sa dúshlán seo. Bainfidh Conradh na Gaeilge úsáid as an airgead a bhaileofar chun imeachtaí cultúrtha a eagrú ar fud na tíre. Gheobhaidh gach scoláire a ghlacfaidh páirt sa lá speisialta seo t-léine. Déanaigí deifir, a mhúinteoirí, is é an Luan seo chugainn an lá deireanach le scoláirí a chlárú don dúshlán seo.

Fógra a Dó

Seo fógra ó Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, do scoláirí sa séú bliain. Ar mhaith libh a bheith ag obair i dtionscal na meán cumarsáide. Tá cúrsa céime againn daoibh: céim sa Chumarsáid agus sa Ghaeilge. Mairfidh an cúrsa seo ceithre bliana. Beidh sé ar siúl in Acadamh na hOllscolaíochta ar an gCeathrú Rua. Múinfear scileanna craoltóireachta agus iriseoireachta i rith an chúrsa. Sa tríú bliain, beidh deis agaibh dhul i mbun taithí oibre sna meáin Ghaeilge ag obair le TG4 nó le RTÉ Raidió na Gaeltachta. Fiche áit atá ar fáil ar an gcúrsa.

Cuid B

Comhrá a hAon

- Clíona:** Haigh, a Sheáin. Ní fhaca mé le tamall thú. An bhfuil scrúdú an tsamhraidh críochnaithe agat fós?
- Seán:** Tá, buíochas le Dia. Chríochnaigh mé Dé hAoine seo caite iad.
- Clíona:** Cad a cheap tú faoi na scrúduithe, a Sheáin?
- Seán:** Ó a Chlíona, bhí siad an-deacair. Tá aiféala orm anois i ndiaidh na scrúduithe mar ní dhearna go leor staidéir sa chúigiú bliain.
- Clíona:** Bhí bliain iontach agamsa, a Sheáin. Baineann dhá bhuntáiste leis an idirbhliain, dar liom: an clár leathan deacair agus an bhéim ar fhorbairt phearsanta.
- Seán:** An ndeachaigh tú ar mhórán turas?
- Clíona:** Chuaigh.
- Seán:** Inis dom faoi na turais sin.
- Clíona:** Bhí ceithre lá iontacha againn in Ionad Eachtraíochta in Acaill, Contae Mhaigh Eo, agus chaitheamar deireadh seachtaine sa Ghaeltacht i mBaile Bhuirne.
- Seán:** Abair liom, a Chlíona, cén chuimhne is mó atá agatsa ar an idirbhliain?
- Clíona:** Ó, an coicís a chaith mé ag obair le páistí óga in India. Chuaigh daichead againn ón idirbhliain ag obair leis an bhfondúireacht Hope.
- Seán:** Cén obair a rinne sibh amuigh ansin, a Chlíona.
- Clíona:** Bhímis i mbunscoil ar maidin ag cabhrú leis na múinteoirí. I ndiaidh an lóin ansan, bhímis ag rince agus ag canadh leis na páistí.
- Seán:** Go hiontach ar fad, a Chlíona. An raibh oraibh airgead a bhailiú roimh ré?
- Clíona:** Bhí feachtas bailithe airgid againn sa scoil agus bhailíomar fiche míle euro.
- Seán:** Comhghairdeas libh. Gaisce ba ea é. Cad iad na himeachtaí a eagraíodh?
- Clíona:** Eagraíodh díolachán cistí, ceolchoirm, agus comórtas camógaíochta. Bhí gach rang páirteach i mbailiú an airgid.
- Seán:** Cad a cheannaíodh leis an airgead sin?
- Clíona:** Ceannaíodh trealamh spóirt, ríomhairí agus bréagáin leis agus thógamar iad ar fad linn.
- Seán:** Tá aiféala orm anois a Chlíona, nach ndearna mé féin an idirbhliain.
- Clíona:** Tá sé ródhéanach anois, a Sheáin. Caithfidh mé imeacht. Bain taitneamh as laethanta saoire an tsamhraidh.

Comhrá a Dó

- Liam:** Haigh, a Mháire. Bhí mé ag glaoch ort aréir ach ní raibh tú sa bhaile.
- Máire:** Ní raibh a Liam. Bhí mé thíos ag an gclub rugbaí. Bhí mé ag traenáil don chluiche craoibhe faoina naoi déag a bheas ar siúl Dé Sathairn.
- Liam:** Agus an bhfuair tú d'áit ar an bhfoireann, a Mháire?
- Máire:** Fuair, buíochas le Dia. Bhí mé an-neirbhíseach mar bhí eagla orm nach bhfaighinn ar an bhfoireann. Lig mé scread asam nuair a ghlaigh an bainisteoir amach m'ainm.
- Liam:** Maith thú, a Mháire. An raibh tú ag féachaint ar Chorn an Domhain sa rugbaí ar an teilifís le cúpla seachtain anuas.
- Máire:** Bhí, gan dabht, a Liam.
- Liam:** Ó bhí an comórtas sin go hiontach, dar liom. Bhí sé eagraithe go han-mhaith, bhí an imirt ar fheabhas agus bhí lucht leanúna na naisiún go léir an-chairdiúil lena chéile.
- Máire:** Agus d'imir foireann na hÉireann go maith nuair a bhí an bua iontach acu ar an bhFrainc.
- Liam:** Tar éis an bhua sin ar an bhFrainc, bhí dóchas mór ann go mbuafaidís ar an Airgintín sa chluiche ceathrú ceannais.
- Máire:** Bhí cinnte. Chaill siad ar an drochuair ach chreid siad go dtí an deireadh.
- Liam:** Tá an ceart agat, a Mháire. Bhí imreoirí na hAirgintíne an-tapaigh ar fad. Bhí drochthús ag foireann na hÉireann mar scóráil an Airgintín dhá úd go luath sa chluiche.
- Máire:** Chomh maith leis sin, bhí Éire faoi mhíbhuntáiste. Bhí cuid de na himreoirí ab fhearr gortaithe agus cuid eile acu ar fionraí agus ní raibh siad ar fáil don chluiche sin.
- Liam:** Ba mhór an chaill é Paul O'Connell ar an lá.
- Máire:** Ba mhór, cinnte. Laoch ceart is ea é. Nár bhronn Ollscoil Luimnigh céim oinigh air anuraidh?
- Liam:** Bhronn. Tá baint aige le hOllscoil Luimnigh le fada an lá. Théadh sé ag snámh sa linn snámha san ollscoil agus é ina leaid óg. Thosaigh sé a chéim san innealtóireacht ríomhaireachta tar éis an scoil a fhágáil ach ansin chuaigh sé ag imirt rugbaí go gairmiúil.
- Máire:** Is ambasadóir iontach é ar son na hollscoile agus ar son Chathair Luimnigh.

Cuid C

Píosa a hAon

Cheadaigh Aire Stáit na Gaeltachta deontas airgid don ghrúpa "An Crann Óg" as Gaeltacht Dhún na nGall. Ceoltóirí agus amhránaithe as paróiste Ghaoth Dobhair iad atá ag cur beocht nua i gceol traidisiúnta na háite. Sa bhliain 2007, chuir an comharchumann áitiúil campa samhraidh ar siúl do dhaoine óga chún eolas a thabhairt daofa ar cheol agus ar amhráin na háite. D'fhás an grúpa An Crann Óg as an gcampa sin. Bhí an grúpa ceoil seo gnóthach sa bhliain 2015. I samhradh na bliana sin, rinneadh físeán ag cur síos ar a gcuid ceoil. Ansin, ag Oireachtas na Samhna i mBaile Átha Cliath, sheol an grúpa dlúthdhiosca nua.

Píosa a Dó

Fuair Mícheál Ó Cearna bás i mí Lúnasa seo caite. Rugadh ar an mBlascaod Mór é sa bhliain míle naoi gcéad fiche. D'fhág sé an Blascaod Mór agus é ina fhear óg. Tar éis tamaill i mBaile Átha Cliath, bhog sé go Springfield Massachusetts, áit ar chaith sé an chuid eile dá shaol, Moladh Mícheál go mór nuair a fuair sé bás mar níor thug sé a chúl riamh lena chultúr ná lena mhuintir féin. Bhí páirt mhór aige san fheachtas chun an tionad cuairteoirí Ionad an Bhlascaoid Mhóir a oscailt i nDún Chaoin. Tá cur síos ar stair, ar thraidisiúin agus ar litríocht na n-oileánach le feiceáil sna taispeántais san ionad seo. Chomh maith leis sin, bhí baint mhór ag Mícheál le cúrsaí cultúir i Springfield. Bhíodh sé ag múineadh ranganna Gaeilge ann.